

No és segur que Dayton pugui conjurar els mals balcànics

No es tracta sols d'aconseguir i de garantir la pau a Bòsnia. Al darrere, hi ha els perills de Kosovë i Voivodina. I la pressió contra les minories hongareses de Sèrbia, Romania i Eslovàquia.

La crisi econòmica afavoreix també les tensions al medi urbà. A Novi Sad, capital de la Voivodina, l'atur afecta el 40% de la població. I els serbis ja avisen que ells tenen preferència sobre els llocs de treball que restin lliures o els nous que es puguin crear. Preferència, és clar sobre els croats i també sobre els 400.000 hongaresos de la Voivodina, que cada cop més els serbis es miren com a còmplices dels enemics. El règim de Milosevic

els Estats Units han aconseguit que, dels conlles de la base de Dayton, en surtin concessions inimaginables, com la devolució a Croàcia de l'Eslovània oriental, ocupada pels serbis des del començament de la guerra. S'ha comprovat que "l'esperit" de Dayton ha actuat amb pressa i rapidesa en la utilització dels retoladors i en el disseny de mapes. Al capdavant sempre ha estat així: els occidentals sempre han traçat les fronteres dels Balcans després d'una catàstrofe, però no n'han evitat una de nova.

Seguint aquesta línia "l'èxit" recent de la diplomàcia atlantista en favor de Croàcia no deixa de tenir punts foscos i inquietants. No se sap què faran finalment els 100.000 croats expulsats d'Eslovània al 1991. La majoria diuen que s'ho pensen, si hi tornen o no. Així mateix és imprevisible com reaccionarà la població sèrbia, quan sigui efectiu el pas a sobirania croata.

Els interrogants, doncs, que envolten aquesta pacífica devolució d'Eslovània formen part d'aquesta immensa incògnita: com els pobles dels Balcans sortiran del cul-de-sac en que van entrar va cinc anys? Ara com ara és difícil de saber si,

les de Dayton, són solucions possibles, realistes, o si, un cop més, les solucions barroeres, a l'estil de Versalles o de Ialta, seran garantia de futurs esclats de violència.

De Milosevic a Meciar. No pocs estudiosos de les qüestions balcàniques i de les minories nacionals a l'Europa postcomunista coincideixen a assenyalar que, si no s'apliquen mesures preventives, no és descartable un enfrontament interètnic a la Voivodina, ex-regió autònoma de la República de Sèrbia. L'esclat de violència, que fins i tot podria avançar-se al que des de fa temps es profetitzava per a Kosovë, seria la conseqüència de la pressió des del poder per a reinstal·lar les desenes de milers de famílies sèrbies que van fugir de la Krajina. Els principals afectats són els 160.000 croats de la Voivodina que ja han hagut de sofrir algunes expulsions disfressades "d'intercanvi de propietats". És a dir, famílies camperoles sèrbies fan fora famílies croates de la casa on havien viscut sempre i, en canvi, els donen títols de les granges de la Krajina que van haver d'abandonar, i on a hores d'ara ja s'han instal·lat uns altres fugitius.

no ha paït encara que el govern de Budapest, que l'any 1991 presidia el nacionalista conservador József Antall, vengués almenys 30.000 kalàixnikovs a la Croàcia de Tudjman.

La xenofòbia antihongaresa que creix a la Voivodina podria tenir ben aviat suports i complicitats des de Bucarest i de Bratislava. La coalició de neocomunistes i ultranacionalistes que governa Romania ha imposat una llei d'educació que retalla força els drets lingüístics del més de milió i mig d'hongaresos de la Transsilvània. Immediatament, el govern d'Eslovàquia, també una coalició de "rojos i bruns", ha fet igual: els 600.000 hongaresos d'Eslovàquia podran "conservar" la llengua, però hauran d'utilitzar l'eslovac en tota mena de relacions oficials. La llei ha estat considerada una provocació per Hongria i des d'ambients oficiosos de la diplomàcia nord-americana comenten que el primer ministre eslovac Meciar es troba "sosta sospita" i que no li consentiran despropòsits com els de Milosevic.

Però és d'hora per a assegurar si amb "l'esperit" de Dayton n'hi haurà prou per a conjurar totes les amenaces que encara pesen sobre els Balcans i el seu refons.

Llibert Ferri